KUNTALIITTO | Kommun-förbundet

Kuntaliiton asiantuntijalausunto VNS 6/2025 vp

Tatu Keitaanniemi
Projektikoordinaattori

Ari Korhonen
Kehittämispäällikkö

Kuntien rooli arjen turvallisuuden ja kriisinkestävyyden tukemisessa

- Kunnilla on myös merkittävä rooli asukkaidensa kriisinkestävyyden tukemisessa ja ylläpitämisessä. Kunnat ovat useimmissa tapauksissa kuntalaisille lähin ja joskus jopa ainoa paikallinen viranomaistoimija
  - Paikallistasolla kunnat ovat keskeisiä sisäisen turvallisuuden toimijoita ja turvallisuusongelmien ennaltaehkäisijöitä
- Kuntaliitto katsoo sisäisen turvallisuuden selonteon rakentuvan tekijöistä, jotka vaikuttavat konkreettisesti arjen turvallisuuteen ja ennakoivat myös muutosvoimien vaikutukset
- Kunnallisella paikallisella turvallisuussuunnittelulla ehkäistään ja torjutaan rikoksia, häiriöitä ja onnettomuuksia, mutta samalla vaikutetaan konkreettisesti nuorten hyvinvointiin
- Parhaimmillaan kuntien peruspalveluiden toteuttamisen edellytysten vahvistaminen ehkäisee nuorten hyvinvointia haastavia kielteisiä kehityssuuntia niiden varhaisimmassa vaiheessa

Nuorten hyvinvointi on osa ennaltaehkäisevää turvallisuustyötä

- Nuorten hyvinvointi on olennainen osa turvallisuustyötä. Rikollisuus, radikalisoituminen ja nuorten pahoinvointi vaativat varhaista puuttumista
- Kuntaliitto pitää tärkeänä, että nuorten hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä tarkastellaan myös sisäisen turvallisuuden näkökulmasta
  - Koulujen fyysinen ja psyykkinen turvallisuus on keskeistä lasten ja nuorten hyvinvoinnille.
- Rikosten ennaltaehkäisyssä tarvitaan sekä varhaisen tuen että rikosoikeudellisten seuraamusten yhdistelmää.
  - Moniammatilliselle ennaltaehkäisevälle työlle tulee varmistaa pitkäjänteinen ja riittävä resurssointi
- Tällä hetkellä alueellisen turvallisuussuunnittelun koordinoinnin vastuurakenteet ovat kuntien näkökulmasta epäselviä. Kuntaliitto katsoo, että nykytilanteessa kunnat tarvitsevat merkittävää tukea alueellisen turvallisuussuunnittelun toteuttamiseen.

Tiedonvaihdolla ja yhteisellä tilannekuvalla vahvistetaan sisäistä turvallisuutta

- Sisäisen turvallisuuden kannalta on olennaista, että viranomaiset ja kunnat jakavat ajankohtaista tietoa paikallisista ja valtakunnallisista ilmiöistä, erityisesti nuorisorikollisuuteen, radikalisoitumiseen ja hybridivaikuttamiseen liittyen.
- Tiedonvaihto viranomaisten välillä on puutteellista kunnat jäävät usein viranomaistilannekuvan ulkopuolelle.
  - Kuntaliitto kannattaa vahvasti yhteisen tilannekuvan kehittämistä sekä tiedonvaihdon esteiden purkamista siten, että myös kunnat pääsevät osaksi turvallisuuden tilannekuvaa.
- Sisäisen turvallisuuden kannalta on olennaista, että viranomaiset ja kunnat jakavat ajankohtaista tietoa paikallisista ja valtakunnallisista ilmiöistä, erityisesti nuorisorikollisuuteen, radikalisoitumiseen ja hybridivaikuttamiseen liittyen.

Kriittinen infrastruktuuri ja kriisinkestävyyden rakentaminen

- Kuntaliitto huomauttaa, että CER-kriittisten toimijoiden ulkopuolelle on todennäköisimmin jäämässä huomattava osa suomalaisten arjen turvaavista palveluista.
- Kuntaliitto kannattaa kaikkia toimenpiteitä, jotka vahvistavat kriittisen infrastruktuurin suorituskykyä ja jatkuvuudenhallintaa.
- Kasvatus- ja nuorisopalvelut on tärkeä tunnistaa keskeisinä henkistä kriisinkestävyyttä vahvistavina, tulevaisuussuuntautuneina palveluina
  - Kasvatuspalveluiden toimivuus mahdollistaa ja luo edellytykset kriisitilanteissa myös muiden turvallisuusviranomaisten toiminnalle muun muassa lapsiperheellisten työntekijöiden kohdalla.